

FORN SIÐR – Asa- og

Vanetrosamfundet i Danmark

Bemærkninger til udvalgets skriftlige udtalelse af 23. januar 2002.

I 'Udvalget vedrørende Trossamfund under Kirkeministeriet' har den 23. januar 2002 til Kirkeministeriet fremsendt 'Udtalelse om hvorvidt Forn Siðr -Asa- og Vanesamfundet i Danmark kan anses for et trossamfund'. Denne er videresendt til Forn Siðr som bilag til en skrivelse fra Kirkeministeriet dateret den 9. april 2002.

Udvalgets ovennævnte udtalelse giver os anledning til følgende bemærkninger.

Indledning

Det er i og for sig forståeligt, at folk kan have svært ved at sætte sig ind i strukturen af et polyteistisk trossamfund, hvis opbygning falder i tråd med den tilgrundliggende religions traditioner og tanker. Det må imidlertid siges at være velkendt, at de nordiske samfund i førkristen tid afspejlede tidens og områdets frihedstraditioner med stor respekt for datidens form for demokrati. Her kan man fremhæve kvinders rettigheder, som man vist ikke kommer udenom at erkende, led skibbrud ved kristendommens indførelse i sin tid.

I tråd med den gamle sæds livsanskuelse og den etik, som tydeligt fremgår af Hávamál i den ældre Edda, har vi forsøgt at opbygge vores lille trossamfund. Dog har vi fra begyndelsen indset, at vi naturligvis skal tage behørigt hensyn til den tid vi lever i, hvilket bevirker, at vi må forkaste visse elementer i den hedenske etik. Vi har imidlertid ingen problemer med at leve i nutiden, ligesom tilhængere af mange andre religioner har tilpasset deres religionsudøvelse og etik det omkringliggende samfund. Vist er vi traditionsbundne, men vi ønsker jo ligefrem at leve i nutiden – naturligvis så tæt på sædens idealer som praktisk muligt.

Eftersom vi hedninger er optaget af vigtigheden af bevarelsen af vor urgamle kulturarv, kan man vel sige, at vi bevæger os i et spændingsfelt mellem universalisme og regionalisme. Vi står imidlertid med ét ben i hver lejr, men med vores medfødte respekt for demokratiet -og naturen -er vi på ingen måde

utilpassede eller specielt aparte i nutidens multikulturelle verdensbillede. Det kendetegner jo netop vores religion, at det ikke angår os asatro, hvilken religion andre måtte have. Derimod går vi helhjertet ind for religionsfrihed og gensidig tolerance for alle. Derfor er Forn Siðr medlem af organisationen World Congress of Ethnic Religions (www.wcer.org), hvis motto er: "Unity in Diversity". WCER arbejder på at opnå anerkendelse i Unicef regi.

Vedtægter

Udvalget har -med rette -kritiseret visse punkter i vores vedtægter. Meget af kritikken har vi taget til os, så Altinget 2002 har fået rettet op på adskillige mangler og uhensigtsmæssigheder i vedtægterne, som skildret i følgebrevet med disse bemærkninger. Her bør de nye bestemmelser om blotgruppemes tilknytning til Forn Siðr, §6, fremhæves som de vigtigste ændringer.

I et forholdsvis ungt trossamfund, som Forn Siðr med sine 5 år må siges af være, er vedtægtstilpasninger en løbende proces, ikke mindst som følge af det udstrakte medlemsdemokrati, som vi betragter som en selvfølge. Flere medlemmer har derfor fundet sammen om en grundig gennemgang af vores vedtægter med henblik på at forelægge deres resultater Altinget 2003. Hovedformålet med dette arbejde er imidlertid ikke at revolutionere vedtægterne, men snarere et tiltrængt eftersyn, så vedtægternes grundstamme forventes at bestå.

Øvrige nordiske lande

I vores ansøgning af 13. december 1999 oplyste vi, at Ásatrúarfélagið I 1973 blev godkendt som trossamfund I Island og Ásatrúafelleskpet Bifrost I 1996 I Norge. Efterfølgende har vi fået kendskab til, at endnu et trossamfund er blevet godkendt I Norge, nemlig Foreningen Forn Sed I november 1999. Vi skrev i vores ansøgning, at disse trossamfund "har samme grundholdninger som Forn Siðr og bygger deres tro på samme religiøse skrifter". Dette fastholder vi – for alle tre trossamfunds vedkommende.

Udvalget anfører imidlertid, at "godkendelsesprocedurerne er meget forskellige" I de nordiske lande. Denne opfattelse deler vi ikke. Der er visselig markante forskelle I de kår de nordiske lande tilbyder deres ikke-folkekirkelige trossamfund. I Sverige har an 1. januar 2000 adskilt kirk og stat og I Island og Norge modtager alle godkendte trossamfund betragtelige tilskud – I modsætning til Danmark.

Det bør fremhæves, at Foreningen Forn Sed har opnået godkendelse (registrering og støtteberetigelse) uden at have nogen trosbekendelse, til trods for krav herom I den norske lov 1969-06-13 nr. 25, § 14 (vedlagt).

Hvad udvalgets påstand om de todelte godkendelsesprocedurer i Norge angår, kan vi oplyse, at samtlige tre ovenfor nævnte trossamfund er registreret, godkendt og støtteberettiget. Ydermere har alle tre vielsesbemyndigelse, idet man i Island har viet snesevis af ægtepar, hvorimod begge norske trossamfund har foretaget deres første juridisk bindende vielser indenfor de seneste par måneder.

Trosbekendelse

Udvalget konstaterer, at der ikke stilles nogen "særlige krav i forbindelse med Forn Siðrs trosbekendelse". Dette er naturligvis rigtigt. Men nu findes der andre anskuelser vedr. trosbekendelser end dem, man ser i de monoteistiske, mellemøstlige religioner. Hagerups Illustrerede Konversationsleksikon har følgende forklaring: "Et kort udtryk for det væsentlige i hele kirkens el. et enkelt kirkesamfunds troslære". Og Den Svenske Nationalencyklopedi: "Formelartade sammanfatningar av de väsentliga punkterna i en religion. Till de religioner där sådana formuleringar spelar en central roll hör Judendomen, Kristendomen och Islam". Asatroen hører derimod ikke til de religioner, hvor en trosbekendelse spiller en central rolle. Slet ikke -og det har den heller aldrig gjort.

Vores trosbekendelse er altså blot en sammenfatning af det væsentlige i vores tro. Denne er alle vores medlemmer bekendt med. Vi stiller ingen krav om at trosbekendelsen skal bruges, hverken ved optagelse i Forn Siðr, eller ved blot. Astroens guder har intetsteds forlangt, at troens tilhængere skal aflægge trosskabsed til de højere magter. En trosbekendelse i den gamle skik er i bund og grund en absurditet -men kan sagtens bruges privat eller indgå i et blot. Fraværet af en tvungen trosbekendelse gør os i øvrigt ikke mindre troende.

Trosbekendelsen er heller ikke nødvendig, idet alle medlemmer ved optagelse i trossamfundet erklærer sig indforståede med dettes vedtægter, herunder §3: "Vort trosgrundlag er asatroen " ...og. ..."Af hellige skrifter anerkender vi digtene i den ældre Edda." I vores øjne er accept af dette tilstrækkelig bekendelse.

Dogmatisk autoritet

Udvalget vurderer, at "foreningen har asatroen som udgangspunkt, men den har ingen autoritet i dogmatiske spørgsmål". Allererst bør det understeges, at ordet 'udgangspunkt' ikke optræder i Forn Siðrs vedtægter. Her hentyder man muligvis til formuleringen i §3, hvor ordet 'trosgrundlag' anvendes, hvilket er langt mere entydigt end 'udgangspunkt'. Sidstnævnte kan jo sagtens give anledning til uoverskuelige misforståelser .

Men det er ikke desto mindre rigtigt -til dels. Vedtægternes §3 afsluttes med følgende konstatering: "Herudover har foreningen ingen autoritet i dogmatiske

FORN SIÐR -Asa- og Vanetrosamfundet i Danmark

spørgsmål." 'Herudover' -altså udover "vort trosgrundlag" og "digtene i den ældre Edda". Den her citerede §3 udgør jo netop dogmatikken -og hele dogmatikken.

Det kan i øvrigt give anledning til undren, at udvalget ikke i sine retningslinjer ses at stille noget krav om "autoritet i dogmatiske spørgsmål"...

Ritualer og frivillighed

"Foreningen har ritualer, som udføres frivilligt af enkeltmedlemmer" konstaterer udvalget. Dette er helt naturligt i et trossamfund baseret på en polyteistisk naturreligion -og ikke mindst i folketroen. Hverken i højreligionen eller lavreligionen (folketroen) findes der traditionelt noget krav om udførelse af ritualer.

Dette må i øvrigt i høj grad siges at være gældende praksis i Folkekirken også, hvor man dels ikke kræver ritualudøvelse af medlemmerne, dels har anerkendte frivillige og improviserede ritualer, som bøn f.eks.

"Enhver er sin egen gode/gydje", ja, men vi samles meget gerne til fælles ritualer - blót - hvor kontakten med guderne kan føles langt stærkere end i enrum.

Blótgrupper

Blótgrupper har eksisteret i hele Forn Siðrs levetid. Nogle endnu længere, men disse har typisk valgt ikke at blive tilknyttet Forn Siðr, hvilket sidstnævnte naturligvis ikke blander sig i. Udvalgets påstand, "blótgrupper hører ikke organisatorisk under Forn Siðr", var rigtig da udvalget skrev sin udtalelse, men blótgruppernes tilknytningsforhold er i mellemtiden ordnet ved en altingsbeslutning i maj d.å., hvilket fremgår af vedtægternes §6.

Vi kan tilføje, at blótgrupperne opstår af sig selv, ved at ligesindede enkeltmedlemmer finder sammen om oprettelse af en sådan. Denne ordning har fungeret til alles store tilfredshed.

Ritualforretters uddannelse

Det er ganske rigtigt, som udvalget bemærker, at vores "forrettere får ingen særlig uddannelse". Forudsat at man derved mener en formel, standardiseret uddannelse i form af kursus eller en slags præsteskole. Dette har vi bevidst valgt ikke at gå ind i.

Forn Siðr har valgt en anden vej, som har vist sig at fungere fortrinligt gennem efterhånden adskillige år .

Indledningsvis må vi erfaringsmæssigt konstatere, at langt fra alle medlemmer *kan* eller *vil* forrette en ceremoni. Mange har imidlertid prøvet kræfter med gode/gydje-hvervet, som i øvrigt kun bestrides så længe ceremonien står på. Nogle stiller kun

op en enkelt gang, hvorefter de afstår fra yderligere blotforrettelser, måske fordi de ikke befinder sig godt med godegerningen. Andre igen vokser med opgaven.

Egentlig må man sige, at alle, der prøver, består. Grunden hertil er dels at de har viljen, evnen og troen, dels at de på forhånd har sine blótfællers fornødne opbakning og tillid. Ingen springer jo ud som gode/gydje uden først at have deltaget i adskillige blót, typisk med indtil flere forskellige forrettere, for således at lære af de erfarne. Herudover studerer vedkommende selv tilgængelige kilder, herunder mytologien, samt søger viden ved samtaler med de blótforrettere, han eller hun har mest tiltro til. Endelig kan en kandidat ligefrem vælge at "stå i lære" hos en erfaren gode/gydje.

Når nybegynder-forretteren formår at skabe en stemning, der stiller de øvrige blótdeltagere tilfreds, så de føler at vedkommende har været i stand til at etablere en god kontakt til guderne, må første del af prøven siges at være bestået. Anden del opnås og består ved at vedkommende bliver ønsket af sine blotfæller til at forrette en ceremoni ved en senere lejlighed.

Det kan virke enkelt og afslappet, men de krav, der stilles er jo i virkeligheden langt skrappe end blot at lære liturgien udenad, uanset om vedkommende er gået på skole eller kursus, eller har opnået sin viden ved selvstudier alene.

Ritualers detaljer og fortolkning

Udvalget skriver: "I indledningen til [ansøgningens] bilag 3 står, at "alle ritualer kan ændres således at de passer til den enkeltes udlægning af troen. Dog skal minimumskravene være opfyldt for at ritualet har retslig gyldighed. Dette gælder i princippet kun for vielsesritualet." Sidstnævnte sætning må betyde, at minimumskravene i princippet gælder kun vielsesritualet."

Nej, det er bestemt ikke det, sidstnævnte sætning betyder. Den betyder derimod, at vielsesritualet ikke har retslig gyldighed, hvis minimumskravene ikke er opfyldt. Videre skriver udvalget, at "minimumskravene er meget upræcise". Den opfattelse deler vi ikke. Der er jo netop tale om *minimumskrav*, som ganske vist ikke er særlig omfattende, hvilket heller ikke var meningen. Men de er da slet ikke til at tage fejl af -følgelig er de meget præcise.

Det er vigtigt at gøre sig klart, at i den gamle skik er det ikke ritualeme, der er det centrale, men selve troen. Gudsdyrkelsen kommer til udtryk gennem de handlinger -eller ritualer -den troende finder bedst til at komme i kontakt med guderne. Det er naturligvis individuelt, hvad der fungerer bedst for den enkelte. Det vigtigste er trods alt, at den troende opnår den ønskede effekt -ikke at han eller hun slavisk følger en fastlagt liturgi.

Herudover vil vi henvise til vedlagte blótbeskrivelser, 'Vore blót er ekki bare liturgi'.

Konklusion

Forn Siðr er, som tidligere nævnt, et forholdsvis ungt trossamfund, som følgende har været inde i en modningsproces. Denne er ikke til fulde tilendebragt endnu, selvom man må sige, at trossamfundet ved Altinget i år har antaget sin endelige form. Der er tale om en tung og omstændig proces i et trossamfund som hylder de gamle dyder, herunder ikke mindst udstrakt frihed og demokrati. Vi mener imidlertid selv, at vi er modne til rykke op i 3. division nu -som et godkendt trossamfund.

Tiden er efter vores mening inde til at Danmark godkender landets eneste trossamfund, der dels rent faktisk har søgt om godkendelse, dels bygger på landets oprindelige tro, som den dag i dag under den nye skiks fernis kan skimtes overalt i samfundet og kulturen. De øvrige nordiske lande (på nær Finland) har for længst optaget traditionelle førkristne trossamfund i de autoriserede trossamfunds rækker. Danmark har chancen nu til at imødekomme et udbredt ønske blandt landets befolkning -et ønske, der rækker langt ind i den folkekirkekristne befolkning.

Til árs ok friðar,

FORN SIÐR -Asa- og Vanetrosamfundet i Danmark,

Óttar Ottósson,
formand.